

Årsmelding 2020 for Fåberg og Lillehammer historielag

1 Årsmøtet 2020

Årsmøtet ble holdt på Krokvang i Roterudbygda søndag, 8. mars 2020, kl. 16.00. Leder Grethe Borgen ønsket 44 fram møtte velkommen og nevnte bl.a. at det var hyggelig å kunne legge årets årsmøte til Roterud slik at vi gjennom årsmøtene blir bedre kjent med de ulike delene av kommunen.

Årsmøtedokumentene var gjengitt i medlemsbladet Nytt om gammelt nr.1/20. Vedtak ble gjort som foreslått. Etter årsmøtet tok Terje Holen oss med på en spennende og lærerik reise gjennom Roteruds historie og geografi.

2 Tillitsvalgte 2020

Etter årsmøtet 2020 har disse hatt årsmøtevalgte verv:

Leder:	Grethe Borgen (2020-2021)
Styremedlemmer:	Anette Røsjorde (2020-2021)
	Mikael Finsveen (2020-2021)
	Jostein Valved (2019-2020)
	Reidar Bostad (2019-2020)
Varamedlemmer:	Eystein Brandt (2020)
	Aud Hulberg (2020)
Andre tillitsvalgte (alle valgt for 1 år):	
Revisor:	Per Erik Engebretsen (2020)
Vararevisor:	Anne Karin Lunke (2020)
Valgkomité:	Thorstein Hernes, Einar Rindal og Eldrid Vasslid.

Styret har i 2020 hatt 9 styremøter og behandlet 63 saker. På grunn av restriksjoner som følge av koronapandemien ble flere styremøter avholdt digitalt.

3 Bok og medlemsblad

Årbok 39 ble lansert på Kirkesenteret 1. november 2020. På grunn av at koronasituasjonen satte begrensninger på antall deltakere, valgte vi å holde to påfølgende "forestillinger" denne dagen. Til sammen fikk 100 deltakere være med på presentasjonen og innholdet i årets bok ble godt mottatt. Den store interessen for årets årbok har resultert i et svært godt salg.

Medlemsbladet "Nytt om gammelt" ble sendt ut til medlemmene 3 ganger i løpet av 2020. Her formidles all informasjon om historielagets aktiviteter, årsmøtepapirer, turer og andre prosjekter i lagets regi.

4 Representasjon

Leder og sekretær deltok på et oppstartsmøte 16. mars i Gausdal for Hundorp 21 - markering av 1000-års-jubileet for kristninga i dalen. Historielaget var representert med 3 styremedlemmer på Gudbrandsdalen historielags Dølaringen sitt årsmøte i Gausdal 20. juni.

5 Turer

Den planlagte turen til Kapp og Toten 7. juni måtte utsettes på grunn av koronasituasjonen. Den ble flyttet til 29. august, men nye restriksjoner gjorde at turen ble avlyst. Vi håper å kunne gjennomføre turopplegget i 2021.

I stedet planla vi en annen og enklere tur, Fåberg kultursti, søndag 28. juni. Planen var at alle sto for egen transport og hadde med egen mat. Den dagen ble det varslet et voldsomt regnvær, og pga delvis bratt og ulendt terreng, valgte vi å avlyse. Men lørdag 12. september var det fint turvær, og 14 deltakere møtte opp og gikk den korteste runden, med fint følge av lokale grunneiere.

6 Lokalhistoriske seminar

Sommeren 2020 trakk Høgskolen i Innlandet seg ut av samarbeidet om de lokalhistoriske seminarene. I 2020 ble det holdt 6 seminarer i biblioteket i regi av historielaget (de tre første med Høgskolen i Innlandet) og Litteraturhus Lillehammer:

08.01: Geir Beitrusten: Årbøkene - er dei liv laga?

05.02: Terje Holen og Ådne Norheim: Bureising som utveg. Bureisingshistorien ti Fåberg.

19.02: Arne Julsrud Berg: Båttrafikken på Mjøsa sett fra Lillehammer.

04.11: Oskar Puschmann: Tilbakeblikk - norske landskap i endring.

18.11: Trond Feiring: Epidemier for 100 år siden

25.11: Tore Pryser: Anita Smedstad - "Flue på veggen" i Stockholm i frigjøringsdagene.

Med i gruppa som arbeider med de lokalhistoriske seminarene er Tore Pryser, Trond Feiring, Gudmund Moren, Inger Bjørnhaug, Ivar Olstad, Marit Hosar og Grethe Borgen.

7 Internett og Facebook

Historielaget fikk fornyet **internettside** fra og med 2019, og den framstår nå med ny layout og nye menyer, og er mer informativ, oversiktlig og leservennlig. Sida er til enhver tid oppdatert med nyheter, arrangementer, bokutvalg, bokpriser, lederkommentarer, lagsdokumenter mv. Under menyvalget «Historielagets fotodatabase» ligger historielagets nye digitale fotoarkiv. Ansvarlige for internett siden er Mikael Finsveen (nyheter, fagstoff, informasjon mv.) og Richard Fauskrud (teknisk). Adressen til hjemmesida er <https://www.faberghistorielag.no>

Historielaget har også en åpen **facebook-gruppe**, Fåberg og Lillehammer historielag, med ca. 600 følgere. Thorstein Hernes er historielagets Facebook-ansvarlig og administrator, og sammen med Anette Røsjorde har han ansvaret for at henvendelser fra medlemmer og andre blir fulgt opp og at siden til enhver tid er oppdatert. I tillegg har fotogruppa en egen facebook-gruppe, Fåberg og Lillehammer historielag Fotogruppe. Kjetil Rolseth er administrator for denne. Her legges ut, diskuteres og kommenteres gamle bilder.

8 Bureisingsbruk i Fåberg

Historielagets arbeid med å dokumentere historia om bureisingen i Fåberg fra 1920 til 1950, ble påbegynt i 2019, og har fortsatt i 2020, under ledelse av prosjektleder/redaktør Ådne Norheim. De øvrige i prosjektgruppa er Terje Holen, Kari Brennum, Mikael Finsveen og Grethe Borgen. Fagartikler og enkelbruksbeskrivelser med illustrasjon og bilder ble ferdigstilt ved nyttår, og det som gjenstår i 2021 er noe korrekturlesing, grafisk arbeid og trykking. Det er mange utenom prosjektgruppa som i 2019/2020 har gitt gode og betydningsfulle bidrag for å få denne viktige del av bosettings- og landbrukshistorien dokumentert. Bureiseren og bureiserkjerringa er borte, men barna som vokste opp på et bureisingsbruk har kunnet gi tidsriktige og gode beskrivelser av opplevelser og oppvekst. Boka blir på 208 sider i et format litt større enn årbøkene. Lanseringsmøte er planlagt til 7.3.2021.

9 Fotogrupper

Fotogrupper har i 2020 arbeidet videre med innhenting av gamle bilder fra Fåberg og Lillehammer, og lagt disse inn i det digitale bilde- og arkiveringsprogrammet «Omeke». Programmet er bearbejdet noe i 2020 for å få det mer hensiktsmessig og brukervennlig for historielagets formål. Etter hvert som personer, steder mv. er identifisert/klarlagt blir bildene tilgjengelige fra menyen «Historielagets fotodatabase» på historielagets nettside. 180 bilder er så langt lagt ut i basen. Fotogrupper har i 2020 bestått av Vegard Gundersen, Mikael Finsveen, Rolf Løvdal, Egil Malme, Erling Lier og Kjetil Rolseth. Grupper samles en gang hver måned (hvis ikke koronasituasjonen er til hinder) for tekniske og praktiske oppgaver i tilknytningen til bildebehandling.

10 Fåberg kultursti

Kulturstiutvalget har i 2020 arbeidet videre med vedlikehold og merking av stien. De flotte treskiltene med elg-motiv som ble laget til åpningen i 1991, er merket av "vær og vind" og måtte erstattes av nye. Det er totalt skiftet 15 av disse. Sommeren 2020 ble det gjennomført 3 fellesdugnader, hvor oppsetting av nye skilter var hovedoppgaven. Mye av dette arbeidet var også drevet fram av at Fåberg og Lillehammer historielag hadde medlemstur i september, på den korteste delen av stien, som går opp forbi Jørstadgardene og Mæhlum. Det var viktig å presentere stien i god stand til denne turen.

Det har vært usedvanlig stor aktivitet av besøkende til kulturstien siste år. Det begynte allerede tidlig på våren, hvor veldig mange familiegupper bl.a. tok i bruk disse flotte turmuligheter. I alt 1070 personer har skrevet seg inn i gjesteboka ved Søre Jørstad, og 606 i gjesteboka ved Pyramiden (den korteste turen). Besøksstallet er mye høyere, da mange ikke tar sjansen på å skrive seg inn i disse koronatider.

Kulturstiutvalget har i 2020 bestått av Kim Ruben Granum og Oddgeir Jørstad fra grunneierne, og Andreas Jørstad og Reidar Bostad fra Fåberg og Lillehammer historielag, den sistnevnte som leder. Endelig fikk vi valgt et fulltallig styre ved at Jørstadmoen skole igjen så seg tid til å delta, etter at utbygging og innflytting av ny skole var gjennomført. De to representantene er Kirsti Lier Ramberg og Lars A.M. Scharp.

11 Mesna kultursti

En prosjektgruppe, med medlemmer fra Fåberg og Lillehammer historielag, Mesna og Lillehammer Rotary samarbeider med Lillehammer kommune om å utbedre stien ved hjelp av dugnadsinnsats. Vi har møtt positiv interesse både hos kommunen og de enkelte grunneiere. Det foreligger nye spennende planer for strekningen nedenfor Jernbanebrua. Det er utarbeidet en informativ brosjyre om Mesna kultursti som er tilgjengelig på turistkontoret og alle byens hotell. Kari Slorbak er leder for Mesna kultursti. Kontaktperson i historielaget er Norodd Bakkeberg.

12 Dampenhytta

Norodd Bakkeberg overtok i 2020 som tilsynsmann etter Vegard Gundersen. I Nytt om gammelt nr. 3/20 ble det kort orientert om Dampenhytta og Roar Torgersens og andres innsats for 10-12 år siden. Norodd Bakkeberg har laget vedlikeholdsplan, som styret har sluttet seg til.

13 Krigsgravgruppa

Krigsgravtjenesten i Kulturdepartementet fikk i 2019 utarbeidet plan for oppgradering av krigsgravplassen på Jørstadmoen. Tavler med navn på de 954 krigsfangene som døde 1942-45 og er gravlagt der, er med i planforslaget. Planen – som ble omtalt i Nytt om gammelt nr. 2/20 – er vedtatt. Varaordfører Terje Rønning fikk med kulturminister Abid Q. Raja på befaringsferd der i august 2020, og Kulturdepartementet har løyvd ca. 3 mill. kroner til prosjektet. Oppgraderingsarbeidet er langt på veg organisert og ventes satt i gang på Jørstadmoen våren 2021.

Historielaget uttalte seg i juni til detaljreguleringsplan for Jørstadmoen leir, og påpekte at atkomst og skilting til krigsgravplassen bør bedres. – Med i historielagets krigsgravgruppe er Ole Rønning, Terje Moringen, Nina G. Skurdal og Jostein Valved, og de arbeider i nær kontakt med Forsvarsbygg og Cyberforsvaret/Jørstadmoen leir.

14 Stedsnavnskartfesting

Arbeidet med digitalisering av lokale historiske stedsnavn som ble innsamlet på 80-tallet er igangsatt. Samlingen på 4 permer består av 80-100 kart med sirlig nedskrevne historiske stedsnavn som til sammen dekker hele gamle Fåberg og Lillehammer kommune. Digitaliseringsarbeidet består i å koordinatfeste alle navn på alle kart og føre dette inn i et stort regneark, som deretter lastes opp til Gausdal/Lillehammer/Øyers digitale kart «GLO-kart» til allmenn avnyttelse. De første kartene er innskrevet og innskrivningen godkjent av Lillehammer kommune. Det har meldt seg 9 bidragsytere til dette arbeidet, som vil intensiveres i 2021.

13 Medlemmer

Ved utgangen av 2020 hadde Fåberg og Lillehammer historielag:

- æresmedlemmene Ole H. Rønningen og Jon Thorsrud
- 268 enkeltmedlemmer (293 ved utgangen av 2019)
- 133 familiemedlemskap (128)

Til sammen 403 medlemmer/medlemskap (423). I fjor var medlemstallet oppgitt til 436 ved at også nyinnmeldte i slutten av 2019 var tatt med. Nye medlemmer innmeldt i slutten av 2020 er ikke krevd for 2020-kontingent, og tas med i medlemsstatistikken fra årsskiftet.

Grethe Borgen

Mikael Finsveen

Anette Røsjorde

Reidar Bostad

Eystein Brandt

Aud Hulberg

Jostein Valved

